

Secretariaat:
Griffensteijnseplein 22
3703 BG Zeist
T: 06-46082657
KvKnr.:30250364
NL98 INGB 0005 8035 12
E: beterzeist@gmail.com
W: www.beterzeist.com
en www.beterzeist.nl

Aan de gemeenteraad van Zeist

Zeist, 4 oktober 2020

Betreft: motie raadsonderzoek centrumproject

Geachte raad,

In het kader van het raadsvoorstel Uitvoering projecten Centrum is tijdens de Ronde Tafel ingesproken over de procesevaluatie centrumvisie (Rapport Enneus). Daaruit bleek duidelijk dat er vanuit de samenleving behoefte is aan een nader onderzoek over de gang van zaken van het centrumproject. Dat is van belang voor alle betrokkenen bij dit project en voor de Zeister samenleving als geheel. Ons inziens zou de bedoeling van zo'n onderzoek moeten zijn in een open sfeer na te gaan wat er mis ging en hoe dat bij toekomstige projecten, waaronder in Zeist-centrum, zoveel mogelijk valt te voorkomen. Dat om redenen van tijd, energie, kosten en projectopbrengsten, dus ook van belang voor Samen in balans. Kortom: in algemene zin ter borging van de kwaliteit van het bestuur van Zeist.

Dat is de reden dat wij van harte het initiatief binnen de raad ondersteunen om een raadsonderzoek te houden. Het zou van sterkte getuigen wanneer de raad de motie het liefst unaniem aanneemt en het college gehoor geeft aan de dringende vraag vanuit de samenleving. In de motie wordt in algemene zin aangegeven wat aan de orde zou moeten komen. Meer in specifieke zin bieden de inspraakreacties de nodige vragen om te beantwoorden.

De zorg dat zo'n onderzoek erg veel geld gaat kosten lijkt ons overdreven. Veel, zo niet 90 % van de informatie is al beschikbaar zowel binnenskamers als bij maatschappelijke organisaties en personen. Graag zijn wij en onze partners bereid 'om niet' aan het onderzoek bij te dragen. In dat kader kunnen wij daarvoor benodigde feiten aanreiken, ingaan op omstandigheden en suggesties geven voor verbetering. Er is onzerzijds voldoende deskundigheid beschikbaar die kan worden ingezet.

In algemene zin kan het onderzoek bijdragen aan de onderlinge verstandhouding tussen enerzijds het gemeentebestuur en anderzijds de bevolking. Dat betekent wel dat aan bepaalde voorwaarden moet worden voldaan om het onderlinge vertrouwen te kweken dat we samen op weg zijn naar een verbetering van processen van participatie en inspraak. In dat kader ziet u in de bijlage nog enkele suggesties over evaluatie.

Wij wensen u op 6 of 8 oktober veel wijsheid bij de besluitvorming over de motie.

Stichting Beter Zeist

Hoogachtend,

Egbert Visscher

Stichting Beter Zeist,
mede namens de initiatiefnemers burgerinitiatief 2016 over centrumbesluiten

Bijlage: Vijf valkuilen bij evalueren
Ben Tichelaar / NRC 31 juli 2020

Deze zomer wordt er heel wat geëvalueerd. We kijken terug op vijf maanden van grote onzekerheid en allerlei experimenten. En nu proberen we daar lessen uit te trekken. Maar goed evalueren is nog niet zo eenvoudig. Vijf valkuilen (én tips).

1 Criteria verzinnen tijdens de evaluatie

De basisregel waar het vaakst tegen wordt gezondigd: bepaal vooraf welke criteria je zult hanteren tijdens je evaluatie. Kijk je bijvoorbeeld vooral naar de financiële gevolgen van je thuiswerkenpak? Of let je ook op graadmeters als productiviteit en betrokkenheid? Wie niet vooraf afspreekt, met zichzelf en anderen, om welk lijstje met maatstaven het draait bij een evaluatie, zal verbaasd staan over ons creatieve vermogen om ter plekke nieuwe criteria te verzinnen die – hoe toevallig – precies de legitimatie vormen van ons favoriete idee.

2 Je blindstaren op de resultaten

Beleidsonderzoekers onderscheiden verschillende soorten evaluaties. De belangrijkste twee zijn de effectevaluatie en de procesevaluatie. Bij de eerste kijk je primair naar de resultaten: wat heeft ons experiment opgeleverd? Bij de tweede focus je op het proces: hoe verliep ons experiment eigenlijk? Essentiële vraag daarbij is of het plan wel netjes werd uitgevoerd. Zonder procesevaluatie zul je nooit weten of de resultaten, goed of slecht, te danken zijn aan het plan of aan de uitvoering ervan.

3 De verkeerde mensen aan tafel

Bij veel evaluaties van projecten en plannen praten alleen de mensen mee die zélf deze projecten en plannen hebben bedacht. Dat is bijna een garantie voor irrationele keuzes. De oplossing? Breid je evaluatiegroep uit met mensen die jouw project hebben meegemaakt vanuit een heel ander perspectief. Collega's die niet bij de planvorming betrokken waren, maar wel bij de uitvoering. Of experts van buiten. Of klanten en burgers.

Ook handig: een 'evaluatie-waakhond'. Iemand die niet meepraat over de plannen en de resultaten, maar zich alleen bezighoudt met onderwerpen als onderzoeksmethoden, evaluatiecriteria en dataverzameling.

4 Te oppervlakkig evalueren

Vaak wordt bij een evaluatie alleen gesproken over de vraag: werkte dit of werkte dit niet? Maar iedereen met een beetje levens- en evaluatie-ervaring weet dat een ingreep soms wel en soms niet werkt. Ray Pawson en Nick Tilley, twee Britse onderzoekers die de grondleggers zijn [van de realist evaluation-methode](#), stellen dat je beter kunt vragen: 'Wat werkt voor wie onder welke omstandigheden en op welke manier?' Vraag je af: welke contexten en welke mechanismen hebben invloed op de resultaten? Dat is ingewikkelder. Maar ook eerlijker.

5 Pas na afloop nadenken over evalueren

Wie wil evalueren volgens het boekje, bedenkt voorafgaand aan zijn experiment hoe hij dat wil doen. Dus: welke criteria ga je hanteren, welke data wil je onderweg verzamelen, wanneer ben je tevreden met de resultaten en wanneer niet, wanneer ga je evalueren en met wie? Al deze vragen hoor je eigenlijk te beantwoorden voor je met een project start.